

Så tager vi os en lille en

Anmeldelse af Karen Ellen Spannow

Nogle svenskere er blevet bestyrkede over det skred i svensk alkoholpolitik, som EU-medlemskabet har medført. Det har de skrevet en antologi om, som vi andre godt kan blive klogere af at læse med i. Ganske vist har det danske medlemskab af EU ikke som i Sverige ført til drastiske ændringer, selv om vejen til bunden af flasken er blevet kortere, men vi er underlagt det samme pres fra den magtfulde europæiske alkoholindustri som svenskerne.

Sverige har altid været berygtet i Danmark for sin strikse alkoholpolitik frem til integrationen i EU. Denne politik har ikke bare haft opbakning i afholdsbevægelsen men også lænet sig tungt op af folkeopinionen. Vi danskere har jævnt hen gjort grin med den svenske alkoholpolitik, men har også måtte dukke os beskæmmede hver gang antallet af alkoholrelaterede dødsfald skulle gøres op. Hvad enten man kan lide det eller ej, er der uomgængelige beviser for, at der faktisk er nogle positive virkninger af kontrolleret salg og høje priser på alkohol. Svenskerne har færre af den slags dødsfald, som må henføres til de stærke våde varer.

Den teoretiske antagelse bag den hidtidige alkoholpolitik i Sverige har været, at der er en sammenhæng mellem totalforbrug og skader. Hvis der drikkes mere opstår der flere følgevirkninger. Når der argumenteres mod denne antagelse gøres det ofte med henvisning til, at ti procent af befolkningen drikker 50 procent af sprutten, så hvorfor skal mådeholdne nydere af alkohol lide under, at de umådeholdne har svært ved at finde en passende grænse. Men denne indvending holder ikke i lyset af, at der faktisk er flere direkte alkoholrelaterede helbredsskader i lande med let tilgængelig og billig alkohol. Når hele samfundet drikker mere, så er der pludseligt langt flere lejligheder, hvor det ikke er upassende at drikke.

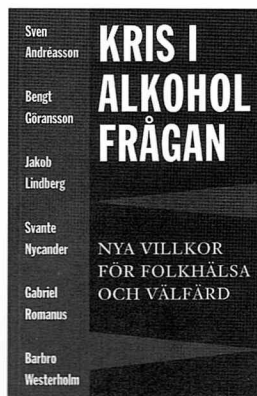
I Sverige har man også ofret langt mere end i Danmark på forebyggelse, hvad enten den har taget form af initial afskrækkelse eller sundhedssamtaler med folk, der er på kanten af problematisk drikkeri. De svenske erfaringer med sundhedssamtaler er, at forbruget i gennemsnit reduceres med 20-30%. Imens sidder vi stadig i Danmark og diskuterer med os selv om vi vil have folk i den primære sundhedssektor til at snakke med folk om deres til tider usunde livsstil. De praktiserende læger vrider sig og hos-

ter op med allehånde indvendinger. De skal have flere penge, mere tid og yderligere uddannelse for at klare at kunne se deres patienter i øjnene og sige, at de er på en gal kurs, selv om alle parter er så udmærket klare over det. Jeg tror lægerne lige som de fleste andre danskere har et kulturelt betinget problem med at tale ligeud om andres uhensigtsmæssige livsstil. Men mens vi plejer vores blufærdighed stiger antallet af stærkt overvægtige og svært fugtige støt.

Forfatterne til antologien er også ude efter den i øvrigt meget populære undersøgelse, der viser, at lidt drikkeri gavner hjertet og kranspulsårerne. Deres argument er blandt andet økonomisk funderet – selv om man fratrækker et skønsomt beløb til lidt mindre hjertekvababelser så koster alkoholindtagelsen samlet set samfundet langt flere penge. Derudover kan der sås tvivl om, hvorvidt påstanden om, at de der ikke drikker lever kortere end dem med et moderat forbrug, mener de. De, der i almindelighed ikke drikker har nemlig ofte et i forvejen dårligt helbred, mens folk der ikke drikker af ideologiske grunde som fx syvendedags adventister har en gennemsnitlig lang levetid.

Hver rejsende kan indenfor EU medføre 10 liter spiritus, 20 liter hedvin, 90 liter vin og 110 liter øl, hvilket for en person svarer til tre gange anbefalet maksimalt forbrug. Det umuliggør langt hen at holde priserne høje, hvis nabolandet ikke er enige, selv om der stadig vil være nogle, der ikke deltager i grænsehandelen.

Man forstår at nogle svenskere er bekymrede over de mulige konsekvenser af integration af svenskerne i de våde europæiske miljøer. Men det sker også at tonen bliver lidt skinger. Alkohol i læssevis er noget skidt, men der er andre sundhedsproblemer end dem, der kommer med ånden fra flasken.

Sven Andréasson, Bengt Göransson, Jakob Lindberg, Svante Nycander, Gabriel Romanus och Barbro Westerholm: KRIS I ALKOHOLFRÅGAN – nya villkor för folkhälsa och välfärd